

Anton Hočevar

Razmišljanja o Demosu

Demos – beseda, ki ima v Sloveniji en pomen več kot v ostalem svetu. Vemo, da ta beseda v stari grščini pomeni ljudstvo, narod. Tudi to je verjetno pripomoglo k dejstvu, da so svoje gibanje v času slovenske pomladi tako poimenovali snovalci demokratičnih sprememb. Razlaga tega imena za takratno rabo je Demokratična opozicija Slovenije. Kratica DEMOS. Kako se ujema!

Takratno demokratično vrenje lahko mirno označimo kot vrenje naroda. Neko obdobje strahovlade je prišlo do svojega konca. Komunizem s svojimi utečenimi načini vladanja ni znal več naprej. Laž in teror, temeljna instrumenta komunističnega vladanja, kjer koli se je komunizem pojavil, sta izgubila svojo moč. Laž, policijsko zastraševanje in ostali triki komunističnega vladanja niso več mogli prikrivati nekonkurenčnosti sistema v ekonomskem in moralnem smislu. Sistema, ki je temeljil na prostovoljnem ali pa prisilnem poneumljanju ljudi s fantazijskimi blodnjami ideologov, ki so na ta način postali napol bogovi, narod pa slepili z navidezno blaginjo, ki je temeljila na ogromni pomoči Zahoda in na neracionalnih kreditih. Jasno je, da je bilo treba za takšno ravnanje na koncu položiti račune.

Po drugi strani pa so v istem času bruhnili na dan nasprotja med narodi tedanje Jugoslavije. Očetje tedanje države Jugoslavije, ki so nasprotja in napetosti med narodi zatirali v kali z vsemi sredstvi, tudi s pobijanjem doma in v tujini, so pomrli. Nastopilo je preurejanje oblasti in moči. Zaradi samozagledanosti »očetov jugoslovanske poti v samoupravni socializem«
državni sistem ni bil pripravljen na življenje brez »trde roke«. Nastopila je bitka, čigava »trda roka«
bo obveljala. V tem kaosu se je v Sloveniji na opozicijski desni strani zelo hitro izoblikovalo mnenje, da je nujno treba oditi iz tega balkanskega kotla, obenem pa v Sloveniji uvesti demokratični način vladanja.

Slovenci smo v dvajsetem stoletju doživeli več pomembnih korakov, ki so usodno zaznamovali našo narodno pot; prvi je vsekakor vstop v skupno državo z Južnimi Slovani, SHS, pozneje imenovano Jugoslavija. Vstop v to skupnost je bil dejansko neizogiben. Razpad Avstro-Ogrske je Slovence pahnil v položaj, iz katerega ni bilo dobrega izhoda. Treba je bilo izbrati najboljšega med slabimi, in to je bila Jugoslavija. Žal je sedemdesetletno bivanje Slovencev v skupnosti, v kateri je prevladoval orientalski način razmišljanja in ravnanja, zapustilo usodne posledice v moralnem pogledu. Slovenci smo tisočletje spadali v srednjeevropski kulturni prostor; orientalske moralne vrednote so nam bile tuje. Žal smo se v

času tega sobivanja močno navzeli drugačnih navad. Sprememba narodovega značaja je pač cena, ki jo je naš narod plačal za poraz v prvi svetovni vojni – poleg Koroške in Primorske, seveda.

Drugi korak, še usodnejši, še bolj katastrofalen, pa je bil popolnoma nepotreben. Zakuhali so ga domači brezobzirni, zločinski fantasti. Govorim o komunizmu v Sloveniji. Ta korak je za obstoj slovenskega naroda veliko bolj usoden v negativnem smislu kot prvi. Komunizem je brutalno likvidiral cvet naroda, med vojno in po vojni so se napolnila brezna v Kočevskem rogu, hrastniških rudniških rovih ... Huda jama pri Laškem pa tudi polja smrti v Kamniški Bistrici so postala skriti grob ljudi, ki so bili napoti komunistom. Danes, ko to pišem, je znanih že več kot 600 morišč, na katerih so umirali nedolžni ljudje, ki so imeli eno samo napako – niso bili vseh komunistom. Število grobišč bo verjetno še naraslo. Ob vsej tej tragediji pa veliko Slovencev še danes vrhovnega poveljnika morilcev slavi kot boga, gibanje in vojska, ki sta to morijo povzročila, pa ostajata nedotakljiva. NOB ostaja v zgodovino Slovencev zapisan z zlatimi črkami!?

Če smo s prvim usodnim korakom spremenili narodni značaj, smo z drugim postali morilci.

Narodu se usodno pozna izpad ljudi, ki so bili pobiti, drugi del najboljših ljudi pa je prebegnil v tujino in danes tujini daje svoje znanje in sposobnosti. Tretji del demokratično naravnanih Slovencev je bil temeljito ustrašovan doma. Strah je bil na splošno velik pomočnik pri vzdrževanju komunizma. Ta strah je bil upravičen!

Kot ima vsaka stvar v naravi svoj začetek in konec, se je tudi obdobje »bratstva in enotnosti« in »samoupravnega socializma« izteklo. Glavni nosilci so pomrli, sledil je gospodarski bankrot, izbruhnili so nacionalizmi, zgodilo pa se je tudi, da je prišlo do propada komunizma v Sovjetski zvezi. To je pomenilo, da to, kar je včeraj veljalo za sveto, danes ne velja več. Slovenska desnica je to pravočasno začutila in takrat je izbruhnil Demos.

Projekt, imenovan Demos, je tretji usodni korak, ki ga je narod storil v dvajsetem stoletju. Tik pred zaključkom drugega tisočletja smo po dolgih stoletjih bivanja v večnacionalnih državah vendarle uspeli vzpostaviti popolnoma samostojno, nacionalno državo. Ta korak nima enakovrednega dejanja v celotni slovenski zgodovini, mogoče se mu še najbolj približa dogodek v davni preteklosti, to je odločitev slovenskih knezov za krščanstvo, s čimer so zagotovili obstoj naroda v družbi ostalih narodov Evrope. Mnogo je dogodkov v zgodovini, ki so za naš narod pomembni ali pa se vsaj prikazujejo kot takšni, a s sprejetjem krščanstva in z vzpostavitvijo suverene države se ne more kosati niti eden. Pa naj za to pri nekaterih ljudeh obstaja še tako velika želja!

Demos ni bil načrtovan, nobena študija ni predvidela, da bi bil takrat potreben, ustvarjal. Kar zgodil se je, spontano, kot so se spontano začele ustanavljati demokratične stranke, ki so za seboj potegnile neverjetno energijo naroda. Zgodil se je Demos, ki je uspel združiti novonastale stranke, poleg tega pa je uspel prečitati hotenja naroda, demokratizacijo in zagotoviti samostojno državo Slovenijo. To dvoje mu je uspelo! Danes si za to dvoje pripenjajo medalje raznorazni, tisti, ki imajo nekaj zaslug, in tudi taki, ki jih nimajo. Pa je le neizpodbitno dejstvo, da je osamosvojitve in demokratizacijo izpeljal Demos.

Prav zaradi tega še enkrat poudarjam, da projekt Demos v naši zgodovini nima primerjave. V naši zgodovini je in ostaja največji mejnik!

Žal pa Demos ni izpeljal naloge, ki bi bila po osamosvojitvi nujna, in to je popeljati narod iz amoralnega in mišljenjskega močvirja. Naj vas spomnim: pri nas laž ni več laž, pač pa je napaka, kraja ni več kraja, pač pa malverzacija, uboj ni več uboj, pač pa likvidacija, in tako naprej. Narod je načrtovano pozabil, kaj govori štiri tisoč let stari DEKALOG, ki ga ima zahodna civilizacija za svoj temelj in ga poznamo kot deset božjih zapovedi. To je drugo katastrofalno dejanje in uspeh komunizma. Prav temu

bi se moral posvetiti Demos, a je prej razpadel. Zgodilo se je približno enako, kot da bi kirurg odnehal sredi operacije. Rakavo tkivo je izrezano, rana pa ni zašita in oskrbovana. Zato bo celjenje mnogo, mnogo daljše. Da Demos te naloge ni izpeljal, je razumljivo; sestavljen je bil namreč večinoma iz zanesenjakov, jurišnikov, ki ne filozofirajo, pač pa ukrepajo. Po drugi strani pa so k prezgodnjemu razpadu Demosa pripomogli tudi tisti, ki so jih vanj poslali komunisti. Žal je ena naloga neopravljena, toda zaradi uspešno opravljenih prvih dveh lahko rečemo, da je Demos v slovenski zgodovini enkrat en nedosegljiv!

Tretja naloga nas še čaka – radi ali neradi jo bomo morali opraviti ali pa bo naš narod postal zgodovinski pojem, ki je nekoč obstajal tudi fizično!

Nekaj misli o Demosu na Kamniškem

V času, ko je v Ljubljani vzniknila ideja o skupnem nastopu slovenske desnice, sta v Kamniku obstajala SDZS – Socialdemokrati in SKZ – Slovenska kmečka zveza.

Spominjam se prvih stikov med SKZ in SDSS; pobuda je prišla s strani SDSS in mi v SKZ smo jo z veseljem sprejeli. V istem času so v Kamniku vznikali novi odbori ostalih novonastalih strank, tako da smo bili do časa, ko so bile pričakovane nove volitve v Skupščino Republike Slovenije in v organe občin, kar se tiče strank, popolni. Kamniška desnica – SKZ, SDZS, SDZ, Zeleni in SKD – je takoj po dogovoru v Ljubljani o nastanku Demosa ustanovila Demos na Kamniškem. Takoj smo se pričeli pripravljati na volitve. Delo ni bilo lahko. Bili smo sami nepoznavalci, popolni začetniki. Na nasprotni strani pa je stal ves dotedanji občinski aparat, napolnjen z znanjem, s podatki, z ukanami in podobnim. Bili smo v izrazito podrejenem položaju. Sam zase vem, da nisem imel pojma o stvarih, v katere me je pehal vsak nov dan. Treba je bilo pripraviti vse osebe in ga primerno podučiti, vendar še sami nismo vedeli, kako to storiti. V naši stranki so med prvimi organizirali izobraževanje in seminarje za potrebe volitev. Sam in še nekateri naši smo se tega redno udeleževali, zato je SKZ tokrat veljal za dobro podkovano. To je veljalo prvič in tudi zadnjič! Način volitev je bil drugačen od prejšnjih, saj je bilo veliko list. Predsednik predsedstva republike, predsedstvo republike, poslanci v zbor občin, delegati v občinske zbornice, delegati v svete krajevnih skupnosti. Vse to so bile liste, na katerih je Demos na Kamniškem nastopal enotno. Poleg tega so vse stranke samostojno nastopale na volitvah v Družbenopolitični zbor Skupščine Republike Slovenije. Poleg tega je bilo treba zagotoviti množico zaupnikov, članov volilnih odborov in volilnih komisij, odpiranje volilnih računov, plakatiranje in še druge aktivnosti.

Uspeh ni izostal. Demos je v Kamniku slavil zmago. Dobili smo poslanca v Zboru občin Branka Novaka, dobili smo večino v občinski skupščini in tako mandat za sestavo Izvršnega sveta. Tu pa se je pokazala naša šibkost: nismo namreč imeli na razpolago ljudi, ki bi hoteli ali želeli zasesti vodilne položaje v občini. Stvar je razumljiva, saj v prejšnjem sistemu ljudje naše strani niso imeli dostopa do vodilnih položajev in o čem takim ni nihče niti razmišljal. Kdor pa si je želel politične kariere, je moral postati član ZK. Takšni pa za nas upravičeno niso bili sprejemljivi. No, kljub temu smo sestavili Izvršni svet. Za zagotovitev dobrega delovanja občine smo morali drugi strani prepustiti mesto župana. Delovanje tega sklica skupščine in IS sam ocenjujem zelo pozitivno. Razmere so bile težke, čas osamosvajanja, vojne, gospodarskega zastoja zaradi zaprtih meja in podobno, pa vendar smo z zagnanostjo in predanostjo reševali probleme, ki so prihajali pred nas, obenem pa snovali tudi načrte za naprej. Iz tega časa izhaja Program razvoja Tuhinjske doline, ki ga je izdelalo podjetje Novna s Koroške. Prav iz tega programa so se pozneje »zgodile« Terme Snovik, Osnovna šola Šmartno v Tuhinju, telefonija, podjetništvo in še kaj. Tu je bil začetek! Bili so težki časi, bili smo neizkušeni, vendar smo dostojno odigrali svojo vlogo.

Nekje proti polovici mandata se je Demos na ravni države razšel, razpadel. Sledila je nova vlada pod vodstvom Janeza Drnovška in razpis novih volitev v Državni zbor. Občinske strukture so ostale do konca mandata. V Kamniku smo člani desnih strank nadaljevali s sodelovanjem: ustanovili smo koordinacijo desnih strank, ki je zagotavljala nadaljevanje dobrega sodelovanja do konca mandata.

Zaključek

Demos na državni ravni bi bil brez moči, če ne bi dobil odločne podpore za svoj projekt na občinskih ravneh. Občinski odbori Demosa so dajali osrednjemu moč in oporo, da je lahko izvedel tisto, kar si je zadal. In tu smo Kamničani dostojno odigrali svojo vlogo. Stranke, ki izhajajo iz Demosovih vrst, imajo v Kamniku še danes močno vlogo. Če trenutno niso stranke večine, to ne pomeni, da ne bodo v prihodnje. In prepričan sem, da bodo, kadar bodo na oblasti stranke, ki nosijo izročilo Demosa, svojo vlogo opravile dostojno – na občinski in tudi na državni ravni. To smo že dokazali in še bomo.